

Samfund

Opinionsundersøgelse: Venstredrejet DR er en myte

Værdikamp. Stort flertal af danskerne afviser, at DR er venstredrejet og anti-amerikansk - Heller ikke borgerlige vælgere oplever DR som ensidig - Danskerne mener ikke, at den brede samfundsdebat er skævvredet, viser AC Nielsen AIM-tal - Regeringen risikerer at trætte vælgerne med en fortsat debat

Et stort flertal af danskere afviser lodret påtande om, at Danmarks Radio er venstredrejet og anti-amerikansk. DR er af borgerlige debattører blevet gjort til skydeskive i den såkaldte kulturkamp, der har optaget medierne de seneste måneder. Men ifølge en opinionsundersøgelse foretaget af ACNielsen AIM for Mandag Morgen frikender lyttere og seere DR:

- **Venstreorienteret? Nej.** 17 pct. mener, TV-avisen er præget af venstreorienterede holdninger. Det store flertal på 65 pct. opfatter TV-avisen som neutral. Sådan er vurderingen både blandt venstreorienterede og højreorienterede vælgere.
- **Anti-amerikansk krigsdækning? Tværtimod.** Kun 8 pct. beskriver TV-avisens dækning af Irak-krigen som lidt for eller alt for USA-fjendtlig. Tværtimod mener 4 ud af 10, at tv-journalisterne var tilbøjelige til at være for USA-venlige. Selv i regeringspartiet Venstre er det kun hver tiende vælger, der kan få øje på anti-amerikanske tendenser.

ACNielsen har per telefon spurgt 551 repræsentativt udvalgte danskere om deres syn på bl.a. Danmarks Radio og de eksperter og debattører, der kommer til orde i den offentlige debat. Resultaterne offentliggøres, dagen før kulturminister Brian Mikkelsen skal i samråd i Folketingets Kulturudvalg. Udvalget har indkaldt ministeren og bedt ham dokumentere offentlige udtalelser om balancen i samfundsdebatten, herunder specielt ministerens udtalelser om Danmarks Radio.

Danskerne er ikke i tvivl: Når Kulturminister Brian Mikkelsen m.fl. fremstiller DR som venstredrejet, er der tale om en snæver kreds af højredrejede menings-

magere, der ser rødt. "Der er ikke basis for en folkelig bevægelse mod DR som i Erhard Jacobsens tid med Aktive Lyttere og Seere. Det er en postgang for sent. Befolkningen har ikke den opfattelse, at der er en venstreorienteret ideologisk dominans i den offentlige debat. Så der synes snarere at være tale om en diskussion for en snæver borgerlig menighed," siger professor Jørgen Goul Andersen, Aalborg Universitet. Han har hjulpet Ugebrevet med at designe undersøgelsen.

”Befolkningen har ikke den opfattelse, at der er en venstreorienteret ideologisk dominans i den offentlige debat.

Jørgen Goul Andersen, professor, Aalborg Universitet

Karsten Madsen, der både internt i DRs bestyrelse og offentligt har kritiseret DR Nyheders dækning af Irak-krigen, fastholder, at TV-avisen, Radioavisen og Orientering på P1 samlet set kom skævt ind på krigen. "Jeg står ved min bedømmelse af, at det generelle billede var kritisk over for USA. At det så ikke er en opfattelse, der deles af det store flertal i befolkningen, det er jo godt for Danmarks Radio," siger Karsten Madsen. I dag er hans opfattelse, at problemerne med anti-amerikanske tendenser i DRs nyhedsudsendelser, er et "isoleret" kapitel.

Undersøgelsen, "Danskerne og værdikampen", kaster lys over en række af de temaer, der har været oppe i medierne, siden statsminister Anders Fogh Rasmussen ved årets start lagde op til "værdidebat" og sagde: "Det er udfaldet af kulturkampen, der afgør Danmarks fremtid." Men kampen startede, før der blev sat ord på

Mandagmorgen

- bl.a. med opgøret med de såkaldte smagsdommere, herunder nedlæggelsen af udvalgte råd og nævn samt krav om "genopretning" af en venstredrejet samfundsdebat, som det for nylig lød fra kulturministeren.

Heller ikke dét er imidlertid en folkesag, viser den ny undersøgelse: Over halvdelen af vælgerne er uenige i, at samfundsdebatten i Danmark har været urimeligt domineret af en bestemt gruppe venstredrejede eksperter og debattører.

Brian Mikkelsen har ikke ønsket at udtale sig til Mandag Morgen, primært fordi han frem til Ugebrevets deadline var på rejse i USA. Ministeriet har dog forelagt ham undersøgelsens hovedresultater og meddelelser, at kulturministeren finder dem interessante.

Løse påstande falder til jorden

Uroen omkring DR stikker dybere end de kritiske udtalelser fra kulturministeren og bestyrelsesmedlemmerne Karsten Madsen (V) og Søren Espersen (DF).

De tre har hver især haft deres mærkesager - DR-medarbejderes tidligere marxistiske sympatier, anti-amerikanisme i Irak-reportager, venstredrejede og missionerende enkeltmedarbejdere. Men dertil kommer en række andre politikere, debattører, lederskribenter m.fl., som i forbindelse med den verserende kultur- og værdikamp har rettet kritik mod DRs rolle i samfundsdebatten. Se tekstboks.

Mandag Morgens undersøgelse tyder på, at i hvert fald en del af DRs kritikere taler for døve øren. Et stort flertal af danskerne på 65 pct. mener, at flagskibet i DR Nyheder - TV-avisen - er præget af neutralitet. Se figur 1. Vurderingen går på tværs af partiskel - således er det blandt Dansk Folkepartis vælgere 69 pct., der synes, at TV-avisen er neutral. Hvad angår beskrivelsen af DR som venstreorienteret, er det blandt alle vælgere 17 pct., der er lidt eller meget enige. Blandt de borgerlige vælgere fra Venstre, Det Konservative Folkeparti og Dansk Folkeparti er det hver fjerde.

Sagt og skrevet om DR og smagsdommere

Kulturminister Brian Mikkelsen i Politiken:

"Jeg mener grundlæggende, at der stadig eksisterer et venstreorienteret-socialdemokratisk herredømme i den danske opinion. Og der er lang vej, før det bliver anderledes."

Integrationsminister Bertel Haarder i Berlingske Tidende:

"Vi kan vist alle huske opspillet til Irak-krigen, hvor der ikke var en ende på de spådomme om krigen, der alle har vist sig at være forkerte."

"Venstredrejningen er notorisk. Der er tendenser i radiojournalistikken, som jeg synes monopolinstitutionen skal ændre."

Morten Messerschmidt (DF) i Politiken:

"Det er efterhånden velkendt, at stort set alle offentlige institutioner med magt i Danmark er besat af en venstreorienteret elite, der ser det som sin mission at opdrage befolkningen til "den rigtige holdning", der mest af alt er et tankelevn fra 68."

Leder i Jyllands-Posten:

"Siden slutningen af 1960'erne har venstrefløjens rammerne for den offentlige debat. Skiftende socialdemokratiske regeringer installeret et netværk af offentlige instanser, der fungerede som rygklappere og leverede det nødvendige ideologiske skyts."

"Hvis skiftet til VK-regering skal give mening, er det helt nødvendigt, at dette holdningsskifte føres til bunds. Alle de politiserende "eksperter", der aften efter aften toner frem i Danmarks Radio og giver deres personlige politiske holdninger mere end deres faglige ekspertise til bedste, nyder

ganske enkelt ikke den troværdighed, de var udstyret med før regeringsskiftet."

Hfv. chefredaktør Henning Fonsmark i Jyllands-Posten:

"Jeg hører dagligt Danmarks Radios Program 1 og ser nyhedsudsendelser, og det er ikke småting, man må lægge øre til af subjektiv politisk ensidighed. I en tid, hvor DR er under mistanke for politisk ubalance, så er det forunderligt, at DR tør fortsætte, som om intet var hændt."

Forfatter Mogens Rukov i Jyllands-Posten:

"Danmarks Radio har derimod en nyhedsafdeling. Den er vores problem, kære læser. Vi er demokrater. Vi har et godt samfund. Som et demokratisk folk i en stærkt udviklende verden har vi brug for præcis og nøgtern viden, for fakta, for en gennemlyst indsigt overgivet os i få ord."

"Vi får det modsatte. Ideologi, løgn, fortællinger, et værdisæt presset ned over øjnene, en ideologi, der hader USA (den såkaldte anti-amerikanisme), der synes præsident Bush er dum og idiot, der altid finder problemets opståen i USA, der ser Vesten som den skyldige."

Kulturminister, Brian Mikkelsen, i Berlingske Tidende:

"Det er ikke et hævnstogt, vi laver, men en genopretning af balancen i samfundsdebatten."

"Så lad mig sige, at når man er finansieret af 3 milliarder offentlige kroner, så skal man lytte til, hvad samfundet siger. Så skal man passe på, at man ikke så febrilsk vogter over sin autonomi over for det omliggende samfund, at samfundet må sige: Kan det være rigtigt?"

“Det overrasker mig ikke, men glæder mig selvfølgelig at få bekræftet, at langt størstedelen af danskerne anser os for at være neutral og afbalanceret,” siger DRs generaldirektør, Christian Nissen. Han har ved flere lejligheder sagt og skrevet, at han intet har imod, at DR bliver brugt som gongong af folk, der gerne vil høres i samfundsdebatten. Men han synes, der den seneste tid har svævet lige lovligt mange løse påstande i luftlagene over DR. “En del af kritikken har simpelt hen ikke været sandfærdig,” mener Christian Nissen.

Det tavse flertal: USA-venlig krigsdækning

Debatten om DR tog for alvor fart under Irak-krigen, fordi blandt andre Karsten Madsen kritiserede DR Nyheders linje. Som han selv opsummerer sin position i et debatindlæg i Politiken: “Jeg har kritiseret dækningen af Irak-krigen. Den var åbenlyst vendt mod USA og gav et billede af den allierede krigsførelse - især i starten - som det siden har vist sig var helt forfejlet. Andre har en anden opfattelse, men jeg ved, at DR Nyheder nu evaluerer deres dækning af Irak-krigen. Og i forlængelse af den evaluering vil der komme en debat,” skriver han blandt andet.

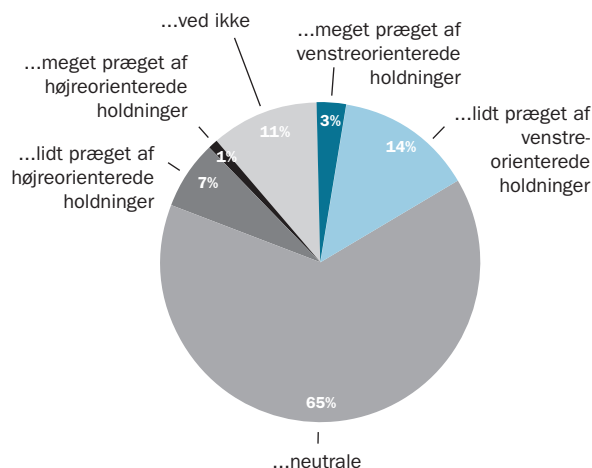
Befolkningens bedømmelse i bakspejlet er, at TV-avisen i Irak-krigen snarere var USA-venlig end USA-fjendtlig. Selvom synspunktet ikke har fået så megen opmærksomhed i debatten, mener hele 43 pct. af vælgerne, at TV-avisen var lidt for eller alt for USA-venlig. Påstanden om, at TV-avisen var for USA-kritisk, som ellers er blevet fremsat igen og igen i medierne, nyder stort set ingen støtte - 9 pct. Igen er det en tendens, der går på tværs af det politiske spektrum - og dermed på tværs af skellet mellem krigsmodstandere og -tilhængere. 39 pct. af regeringens og Dansk Folkepartis vælgere synes, at TV-avisen alt i alt var for USA-venlig.

Christian Nissen fortæller i øvrigt, at undersøgelsens billede harmonerer med meldingerne fra DRs kontor for lytter- og seerhenvendelser. Under og efter krigen har der været mere kritik af positiv særbehandling af USA i udsendelserne end af anti-amerikanisme.

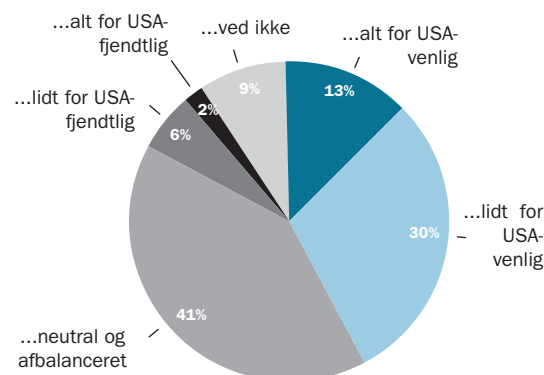
“Det virkede på mig som om dem, der formidlede stoffet, var modstandere af krigen - og det sagde jeg åbent,” siger Karsten Madsen nu. Han er tilfreds med, at hans i DR-bestyrelsen upopulære solomeldinger fik sat gang i debatten. “Jeg tror, redaktører og journalister, når der opstår den her type offentlige diskussioner, siger: Er der noget om det? Er vi professionelle nok? Den selvkritiske sans styrkes. Hvis det er det, der er sket i DR, så synes jeg, den her debat har været ualmindelig sund,” siger han.

M/M Røde nyheder er en myte

Spm.: Nogle mener, at TV-avisen i Danmarks Radio er præget af venstreorienterede eller højreorienterede holdninger - andre at de er neutrale i deres holdning. Jeg vil nu bede Dem fortælle mig, om De synes, at TV-avisen i Danmarks Radio er...

Spm.: Her følger et spørgsmål om TV-avisens dækning af krigen i Irak: Synes De, TV-avisens dækning af krigen var...

Figur 1: DRs TV-avis opfattes hverken som venstre- eller højreorienteret. Derimod mener mange - noget overraskende - at TV-avisens dækning af Irak-krigen var for USA-venlig. Debatten i medierne har ellers været præget af anklager mod DR for at være anti-amerikansk.

Note: N=551.

Kilde: ACNielsen AIM A/S, september 2003.

Dansk Folkepartis strateg Søren Espersen har i DRs bestyrelse bl.a. gjort sig bemærket ved at kræve TV-avisens mellemøsten-korrespondent, Ole Sippel, fjernet. Han vil ikke kommentere resultaterne af Mandag Morgens og ACNielsen AIMs undersøgelse. “Jeg gider ikke meningsmålinger mere. Jeg tror ikke på dem,” siger Søren Espersen, der dog gerne vil udtale sig generelt. “På godt og ondt er DRs nyhedsjournalistik som på alle andre medier. Jeg mener, de fleste af DRs mange journalister laver et hæderligt stykke arbejde. Proble-

met er, at du på DRs morgenflade og orienteringsprogrammer har 10-12 venstreorienterede missionærer ansat,” siger Søren Espersen.

Venstredrejede smagsdommere ved at dø ud

Modsat kritikken af DR vurderer professor Jørgen Goul Andersen, at regeringen havde en sag med folkelig appel, da statsministeren i sin første nytårs-tale gik i clinch med samfundets smagsdommere.

“Smagsdommer var sådan et dejligt ord, som gav gennemslag med det samme: Nu skulle der ryddes op og fjernes nogle bureaukrater i råd og nævn mv., som i folkets øjne kostede en forfærdelig masse penge. Samtidig var det et opgør med politisk korrekte meningsdannere, der bl.a. havde gjort det svært at tale kritisk om indvandrere. Fogh talte på vegne af nogle stemmer, der indtil da havde følt sig kuede,” siger Jørgen Goul Andersen og fortsætter:

“Men måden, f.eks. kulturministeren har videreudviklet dagsordenen på, har ikke været succesfuld. Jeg tror ikke længere, man kan mobilisere vælgere via angreb på smagsdommere. Det kan tværtimod gå hen og blive selvdestruktivt, så det går ligesom med McCarthyismen i USA. Hvis debatten trækkes meget længere, end det er sket på det seneste, vil mange vælgere opfatte det som ubehageligt - som udansk. Hvis de da overhovedet bemærker den,” siger Jørgen Goul Andersen.

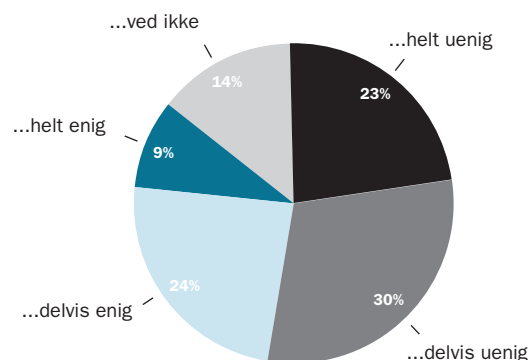
Mandag Morgens undersøgelse viser, at et mindretal på hver tredje af de adspurgte vurderer, at “samfundsdebatten i Danmark har været urimeligt domineret af en bestemt gruppe venstredrejede eksperter og debattører”. Se figur 2. Men et flertal - blandt alle vælgere, også de borgerlige vælgere - afviser påstanden. 53 pct. af alle er helt eller delvist uenige. Blandt Venstres vælgere er det faktisk flere, der tager afstand fra forestillingerne om, at debatten i Danmark populært sagt styres af 68’erne og deres røde meningsfæller - 57 pct.

Det er danskernes afslappede syn på meningsdannelsen i DR og samfundet i øvrigt, der får Jørgen Goul Andersen til at konkludere, at kulturkampen på disse felter mest interesserer en “snæver borgerlig menighed”.

Karsten Madsen er for så vidt enig: “Vælgernes svar i undersøgelsen er jo et udtryk for, at smagsdommere ikke i samme grad opleves som et problem, som det er tilfældet blandt de politikere, der har truffet beslutninger omkring smagsdommere. Og jeg tror såmænd heller ikke, at fru Jensen i Horsens interesserer sig for,

M/M Få frygter rødt meningsmonopol

Spm.: Hvor enig eller uenig er De i følgende udsagn: Samfundsdebatten i Danmark har været urimeligt domineret af en bestemt gruppe venstredrejede eksperter og debattører? Er De...

Figur 2: Regeringens opgør med venstreorienterede smagsdommere er ingen folkesag. Hver tredje synes, samfundsdebatten har rødt bias, mens det store flertal tager afstand fra denne beskrivelse.

Note: N=551.

Kilde: ACNielsen AIM A/S, september 2003.

om tv ligger til højre eller til venstre. Det er først og fremmest en diskussion for os, der tilhører den lille kreds på 200 mennesker, der optræder i medierne og i det hele taget fører os frem på forskellig måde.”

Som kulturminister Brian Mikkelsen mener Karsten Madsen, at der er brug for en genopretning af samfundsdebatten. Men han tænker ikke først og fremmest på en politisk genopretning.

“Jeg mener, der er behov for en højere grad af tolerance og åbenhed i debatten, hvor ingen gør krav på at være de politisk korrekte. Der skal være lighed for Loke såvel som for Thor. Når det er sagt, tror jeg ikke, debatten lider under et politisk højre-venstre-problem, men derimod et oppefra-ned-problem. Det handler om et åndshovmod, der breder sig fra den københavnske medieverden. Der er et stort skel mellem livsstil og livssyn hos dem, der præger medierne, på den ene side og på den anden side de mange almindelige mennesker, jeg f.eks. møder, når jeg holder foredrag i provinsen,” siger Karsten Madsen.

DR håber på ro, men får det næppe

Debatten om den venstredrejede samfundsdebat når et foreløbigt klimaks, når kulturminister Brian Mikkelsen over for Kulturudvalgets medlemmer tirsdag i denne uge skal forklare, hvad han mener med udtalelser som disse: “Det er ikke et hævnøgt, vi laver, men

en genopretning af balancen i samfundsdebatten.” Og om DR: “Når man er finansieret af 3 milliarder offentlige kroner, så skal man lytte til, hvad samfundet siger.”

Generaldirektør Christian Nissen håber på ro i DRs politiske bagland. “Jeg har sammenlignet det med, hvordan mon B&Os kunder ville reagere, hvis der fra B&Os bestyrelsesmedlemmer eller aktionærer bliver rettet angreb mod teknik og serviceniveau? Når væsentlige aktører i dansk mediepolitik konstant kritiserer Danmarks Radio, kan man sagtens forestille sig, det før eller siden smitter af på befolkningen.”

” Det er først og fremmest en diskussion for os, der tilhører den lille kreds på 200 mennesker, der optræder i medierne og i det hele taget fører os frem på forskellig måde.

Karsten Madsen, medlem af DRs bestyrelse (V)

Christian Nissen ser dog den optrappede kritik af DR som et symptom på udviklinger i det politiske system, der slår igennem over hele verden. I takt med at de politiske partier har mistet først deres egne talerør i pressen og dernæst en del af deres folkelige kontaktflade, er det oplevede behov for at styre medierne vokset. Det kommer til udtryk i politisk spin og sammenstød mellem politikere og medier. Det er sket i Danmark, i Storbritannien - med konflikten mellem premierminister Tony Blair og BBC - og mange andre steder, fortæller Christian Nissen på en mobiltelefon fra en konference i European Broadcasting Union (EBU):

“Mine østeuropæiske kolleger så lidt skeptiske ud for godt 10 år siden, da Muren faldt, og vi fra Vesten

kom og fortalte dem om public service-stationernes redaktionelle uafhængighed. Nu er det dem, der belærer os: Nåh, begynder I nu at forstå, hvad det vil sige at være statsbroadcaster?”

Søren Espersen fra DRs bestyrelse har ikke tænkt sig at holde igen med kritikken, når han tager anstød af programmer eller enkeltmedarbejdere: “Der er altså nogle, der uge efter uge bruger deres taletid til eksempelvis at lægge Dansk Folkeparti for had. Det er ikke en måde at bruge et public service-organ på. Fyr dem - ud til højre med dem. Eller til venstre, hvor de helst vil være. Vi kan ikke have dem mere. Hvis jeg sad som chefredaktør på et medie, og der på en måde sad en missionær og hyppede sine egne kartofler - ja, han ville ikke få tid til at sige “topstyring”, før han var ude. Det vil jeg bebrejde Lisbeth Knudsen (nyhedsdirektør i DR, *red.*) og Leif Lønsmann (radiodirektør, *red.*), at de ikke her har været deres ansvar bevidst,” siger Søren Espersen.

“Jeg er lodret uenig med Søren Espersen,” siger Karsten Madsen. “Det er dårlig smag at diskutere enkeltindslag og DR-ansatte i offentligheden. Det vigtigste er at vise den tolerance, som nogle af aktørerne ikke føler at have mødt i deres fortid.”

Karsten Madsen forudser, at tonen i debatten om DR snart vil finde et mere naturligt leje end hidtil: “Jeg tror, den lidt oppiskede stemning skyldes, at der blev lettet lidt på ventilen, så det pludselig blev muligt at diskutere sager, som mange længe har presset på for at diskutere. Ikke dermed sagt, at jeg er enig i de meget stærke udtalelser om Danmarks Radio og enkeltpersoner, der har været. Men en masse mennesker har fået luft. Og det er sikkert sundt for debatten,” siger Karsten Madsen.

Jacob Rosenkrands | mm@mm.dk